

Wdrożenie wytycznych dotyczących artykułu 106 (2) (c) i (d) dyrektywy 2006/48/WE, wersja zmieniona

Streszczenie

1. Zmiany dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych¹ wprowadzone dyrektywą 2009/111/WE (CRD II) w odniesieniu do systemu dużych zaangażowań (LE) - limity i zastosowanie wyłączeń - spowodowały konieczność wyłączeń z niektórych ukierunkowanych przepisów ekspozycji wyjątkowo krótkoterminowych związanych ze świadczeniem klientom usług transferu środków pieniężnych, wykonywaniem usług rozrachunkowych (clearing), rozliczeniowych i powierniczych w odniesieniu do instrumentów finansowych, w celu ułatwienia sprawnego funkcjonowania rynków finansowych i odnośnej infrastruktury.
2. Zmiany będą musiały być wprowadzone do prawa państw członkowskich do dnia 31 października 2010 r., a winny być stosowane od dnia 31 grudnia 2010 r.
3. Artykuł 106 (2) (c) i (d) CRD przewiduje wyjątki od zasady dużych zaangażowań w odniesieniu do niektórych ekspozycji krótkoterminowych z tytułu świadczenia usług transferu środków, bankowości korespondencyjnej, działalności rozrachunkowej, rozliczeniowej i powierniczej.
4. Wytyczne te są podzielone na **dwie główne części**, obejmujące przepisy (i) Artykułu 106 (2) (c) i (ii) Artykułu 106 (2) (d) CRD.
5. Instytucje, które świadczą usługi związane z transferem środków pieniężnych, rozliczeniami i rozrachunkiem (clearing) oraz obsługą instrumentów finansowych lub usługi finansowania papierów wartościowych mają do czynienia w krótkim okresie z licznymi wpływami i wpływami środków. Obrót pieniężny oparty na tego rodzaju usługach jest bardzo zmienny, przez co wartości pozycji na koniec dnia

---

¹ Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych (CRD) obejmuje dyrektywę 2006/48/WE oraz dyrektywę 2006/49/WE. Należy zauważyć, że, zasadniczo, odniesienie do „dyrektywy 2006/48/WE”, „dyrektywy 2006/49/WE” lub „dyrektywy CRD” stanowi odniesienie do zmienionych wersji tych dyrektyw. Natomiast odniesienia w niniejszych wytycznych do określonego artykułu dyrektywy CRD odnoszą się do zmienionych wersji dyrektyw. Dyrektywa 2009/111/WE, wprowadzająca zmiany, została opublikowana 17 listopada 2009 roku i jest dostępna pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:302:0097:0119:EN:PDF> Tekst jednolity zmienionej dyrektywy 2006/48/WE jest dostępna pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006L0048:20091207:EN:PDF>.

pozostają trudna do przewidzenia i może to prowadzić do powstania dużych zaangażowań.

6. Celem wyłączeń z systemu dużych zaangażowań określonego w **art 106 (2) (c)** CRD jest ułatwienie sprawnego funkcjonowania rynków finansowych i odnośnej infrastruktury.
7. Aby zostać objętym wyłączeniami w ramach art 106 (2) (c) CRD, ekspozycje muszą spełniać 3 warunki (warunki konieczne do spełnienia): po pierwsze, ekspozycja jest wynikiem świadczenia usług określonego rodzaju, po drugie, ekspozycja jest wynikiem działalności klienta, a po trzecie, ekspozycja nie trwa dłużej niż przez następny dzień roboczy.
8. Ponieważ świadczenie usług płatniczych jest stosunkiem bileralnym, **Artykuł 106 (2) (d)** CRD przewiduje dalsze wyłączenie z systemu dużych zaangażowań w przypadku ekspozycji w danym dniu rozliczeniowym (intra-day) wobec instytucji świadczących usługi związane z transferem środków pieniężnych, rozliczeniami i rozrachunkiem oraz bankowością korespondencyjną.
9. Aby zostać objętym wyłączeniem w ramach art 106 (2) (d) CRD, ekspozycje muszą spełniać 3 warunki (warunki konieczne do spełnienia): po pierwsze, ekspozycja jest wynikiem świadczenia usług określonego rodzaju, po drugie, jest to ekspozycja wobec konkretnych dostawców usług, a po trzecie jest to ekspozycja w danym dniu rozliczeniowym (intra-day).
10. Niniejsze wytyczne stanowią dalsze wyjaśnienie warunków koniecznych do spełnienia, aby ekspozycja została objęta wyłączeniem z systemu dużych zaangażowań zgodnie z postanowieniami artykułu 106 (2) (c) i (d) CRD.

Spis treści

Streszczenie	1
Spis treści	3
Wprowadzenie	4
I. Kontekst.....	4
II. Data wdrożenia	4
III. Wytyczne w sprawie artykułu 106 (2) (c) CRD	5
IV. Wytyczne w sprawie artykułu 106 (2) (d) CRD.....	9
ZAŁĄCZNIK I: Wymogi CRD	10

Wprowadzenie

11. Zmiany dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych wprowadzone dyrektywą 2009/111/WE w odniesieniu do systemu dużych zaangażowań (LE) - limity i zastosowanie wyłączeń - spowodowały konieczność wyłączenia ekspozycji wyjątkowo krótkoterminowych z niektórych ukierunkowanych przepisów związanych ze świadczeniem klientom usług transferu środków pieniężnych, wykonywaniem usług rozrachunkowych (clearing), rozliczeniowych i powierniczych w odniesieniu do instrumentów finansowych, w celu ułatwienia sprawnego funkcjonowania rynków finansowych i odnośnej infrastruktury.
12. Opracowanie wytycznych dotyczących zakresu i kryteriów wyłączeń przewidzianych w art 106 (2) (c) i (d) CRD jest postrzegane jako ważne dla zachowania równych zasad przez wszystkie instytucje świadczące usługi transferu środków pieniężnych lub usługi clearingowe w odniesieniu do instrumentów finansowych, usługi rozliczeniowe i powiernicze wobec klientów, włączając w to instytucje świadczące jeden rodzaj usług, takie jak (Międzynarodowy) centralny depozyt papierów wartościowych [(I)CSD] oraz kontrahenci centralni (CCP), w stosunku do których stosuje się przepisy prawa krajowego takie jak dla instytucji kredytowych (zatem należą do systemu LE).

I. Kontekst

13. Zmieniony system dużych zaangażowań został włączony do zmienionej dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych. Zmiany winny być wprowadzone do prawa państw członkowskich do dnia 31 października 2010 r., a stosowane od dnia 31 grudnia 2010 r.
14. Zmienione przepisy w sprawie dużych zaangażowań obejmują określone przepisy umożliwiające wyłączenie z systemu dużych zaangażowań ekspozycji wyjątkowo krótkoterminowych związanych z określonymi usługami (transfer środków pieniężnych, clearing instrumentów finansowych oraz usługi rozliczeniowe i powiernicze).
15. Wytyczne te stanowią odpowiedź na przepis artykułu 106 (2) CRD, w którym ostatni akapit mówi, że CEBS opracowuje wytyczne w celu wzmocnienia konwergencji praktyk nadzorczych w zakresie stosowania wyłączeń w ramach punktów (c) i (d) tego artykułu.

II. Data wdrożenia

16. CEBS oczekuje od swoich członków wprowadzenia wytycznych do krajowego prawa do dnia 31 października 2010 r. i zastosowania ich najpóźniej do dnia 31 grudnia 2010 r.

III. Wytyczne w sprawie artykułu 106 (2) (c) CRD

17. Kontekst: Istotna część płatności związanych z transferem środków pieniężnych, clearingiem, rozliczeniami i obsługą aktywów instrumentów finansowych lub usługami finansowania papierów wartościowych jest dokonywana z wykorzystaniem środków pieniężnych banków komercyjnych. Płatności te dokonywane są na całym świecie, w różnych strefach czasowych, w oparciu o różne praktyki rynkowe, waluty oraz ustalenia dotyczące dni wolnych od pracy. Płatności dokonywane są za pośrednictwem sieci banków komercyjnych i obejmują banki powiernicze, CCP, (I) CSD oraz związane z nimi banki korespondentów. W celu zapewnienia prawidłowego i sprawnego funkcjonowania rynków, instytucje zaangażowane muszą zarządzać odstępami czasu pomiędzy uznaniem i obciążeniami na rachunkach międzybankowych będącymi wynikiem transakcji klienta (tj. przepływ dużych ilości w krótkich terminach).

18. Ponieważ obrót gotówkowy związany z transferem środków pieniężnych, clearingiem i rozliczeniami, jak również obsługą aktywów instrumentów finansowych lub usługami finansowania papierów wartościowych, charakteryzuje się wysoką zmiennością i zależy od zachowań klientów, nie zawsze mają miejsce oczekiwane wpływy i wypłaty, a przychodzące środki często nie są wcześniej awizowane (w przypadku przetwarzania płatności, fundusze zazwyczaj nigdy nie są wcześniej awizowane), tj. wartości ekspozycji na koniec dnia roboczego są trudne do przewidzenia. Zatem, duże zaangażowania mogą nieoczekiwanie powstać zwłaszcza pod koniec dnia roboczego, w momencie, gdy dalsze zmniejszenia ekspozycji nie może zostać osiągnięte w sposób racjonalny i można oczekiwać, że ulegną one obniżeniu w następnym dniu roboczym.

Podobnie, gdy jest wymagane dodatkowe zabezpieczenie ekspozycji w celu jej pokrycia (np. wezwania do uzupełnienia depozytu wydawane na pokrycie zaangażowań CCP wobec uczestników), wymóg dodatkowych zabezpieczeń może pojawić się w ostatniej chwili - w zależności od pory dnia - może nie być innej możliwości niż pokrycie ich w gotówce.

W celu uwzględnienia takich przypadków, art 106 (2) (c) CRD przewiduje wyłączenie pewnych wyjątkowo krótkoterminowych ekspozycji z systemu dużych zaangażowań. Ma to na celu ułatwienie funkcjonowania rynków finansowych i odnośnej infrastruktury.

W punkcie 22 dyrektywy 2009/111/WE (CRD II) znajdują się dalsze wskazówki dotyczące charakterystyki wyłączonych zaangażowań: *„Powiązane ekspozycje obejmują ekspozycje, których instytucja kredytowa może nie być w stanie przewidzieć, a w związku z tym nie może ich w pełni kontrolować, między innymi salda na rachunkach międzybankowych wynikające z płatności klienta, w tym naliczane bądź pobierane opłaty i odsetki oraz inne płatności za usługi dla klientów, a także przekazane lub otrzymane zabezpieczenie.”*

19. Warunki konieczne do spełnienia: Aby zostać objętym wyłączeniami w ramach art 106 (2) (c) CRD, ekspozycje muszą spełniać wszystkie 3 warunki: A.) ekspozycja jest wynikiem świadczenia usług określonego rodzaju, B.) ekspozycja jest

wynikiem działalności klienta, C.) ekspozycja nie trwa dłużej niż przez następny dzień roboczy.

A. Rodzaje usług: Wyłączenie nie podlegają ograniczeniom w odniesieniu do określonych grup kontrahentów lub podmiotów, natomiast podlega im w stosunku do ekspozycji związanych z usługami określonego rodzaju. Wymóg określony w art. 106 (2) (c) CRD przewiduje następujące rodzaje usług i ekspozycji z tytułu świadczenia takich usług:

1. transfer środków pieniężnych, w tym wykonanie usług płatniczych, rozrachunkowych i rozliczeniowych w dowolnej walucie, usługi bankowości korespondencyjnej;
2. rozrachunek instrumentów finansowych, usługi clearingowe, rozliczeniowe i powiernicze świadczone klientom. Usługi powiernicze obejmują przychodzące wpływy z tytułu przychodów (np. Płatności z tytułu odsetek lub dywidend), amortyzację kwot kapitału oraz inne płatności wynikające z cyklu życia instrumentów finansowych. Ekspozycje objęte wyłączeniami mogą wynikać z ekspozycji wobec klientów, korespondentów lub podmiotów działających w łańcuchu usług powierniczych (głównie emitentów lub agentów płatniczych).

B. Działalność klientów: Ekspozycje z tytułu rodzajów usług wymienionych powyżej w punkcie A. są objęte klauzulą wyłączeń tylko w przypadku, gdy wynikają one z działalności klienta. W tym kontekście działalność klienta obejmuje działalność zarówno bezpośrednią jak i pośrednią tj. działalność z inicjatywy klienta, ale również „pośrednią” działalność klienta w formie płatności lub wypłat dokonywanych przez agentów lub kontrahentów klienta (w tym instytucje prowadzące rachunek) obejmującą uznawanie i obciążanie rachunku płatnościami, opłatami i odsetkami oraz przyjmowanie i wycofywanie zabezpieczenia gotówkowego. Ekspozycje wynikające z działalności handlowej na własny rachunek nie są objęte wyłączeniem.

Następujące ekspozycje są objęte wyłączeniem:

1. ekspozycje, które wynikają z opóźnień w finansowaniu; oraz
2. inne ekspozycje. CEBS uważa, że pojęcie „inne ekspozycje” obejmuje następujące ekspozycje:
  - (a) ekspozycje, które wynikają z nieoczekiwanych wpływów, lub ekspozycje, które są wynikiem oczekiwanych wpływów lub wpływów środków, które nie nastąpiły w konsekwencji technicznych lub zewnętrznych ograniczeń (np. pory dnia, praktyki rynkowej), przez co instytucja kredytowa nie ma możliwości ich zmniejszenia za pośrednictwem stosownych działań przed końcem dnia roboczego;
  - (b) zabezpieczenie gotówkowe przekazane lub otrzymane w ramach usług opisanych w punkcie A.2, lub innych transakcji na rynkach

finansowych świadczonych klientom (tj. zabezpieczenie gotówkowe z tytułu uczestnictwa w regulowanych rynkach finansowych lub transakcji finansowania papierów wartościowych); i

- (c) ekspozycje powstałe w tym samym dniu w wyniku dalszej dywersyfikacji ekspozycji. Oznacza to, że zakres wyłączeń powinien również obejmować przypadki, w których instytucja ponownie deponuje w innych bankach część ekspozycji objętych wyłączeniami lub zostaje objęta umową odkupu (wtórnego) z innym bankiem, a tym samym nie jest w stanie - ze względu na ograniczenia techniczne lub zewnętrzne (np. pora dnia, praktyki rynkowe) - zdywersyfikować ekspozycje w taki sposób, że ekspozycje zostają obniżone poniżej limitu LE. Ekspozycje objęte wyłączeniami muszą spełniać wszystkie następujące warunki:
- i. pierwotne ekspozycje, które zostały opisane powyżej w pkt 1. i 2 (a).
  - ii. zdywersyfikowana/e ekspozycja/e jest/są wynikiem wyłącznie starań instytucji w celu zmniejszenia ryzyka wobec kontrahenta poprzez dywersyfikację części pierwotnej ekspozycji wobec jednego lub większej liczby kontrahentów; oraz
  - iii. instytucji kredytowych, w których ulokowane są zdywersyfikowane ekspozycje, których wiarygodność kredytowa podlega ocenie zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) powołanej przez właściwy organ, o stopniu jakości kredytowej 3 lub wyższym, zgodnie z zasadami wazenia ryzyka "ekspozycji wobec instytucji" na podstawie art. od 78 do 83 CRD (tj. za pomocą metody standardowej obliczania minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego)².

C. Ekspozycje krótkoterminowe (overnight): Tylko ekspozycje, które zostały obniżone poniżej limitu LE w następnym dniu roboczym, są objęte wyłączeniami w ramach artykułu 106 (2) (c) CRD, tj. instytucja sprawozdająca ograniczy ekspozycję do poziomu poniżej limitu LE przed końcem następnego dnia roboczego. W przeciwnym razie, ekspozycja nie podlega wyłączeniu z systemu LE, i dochodzi do przekroczenia limitu, które musi być zaraportowane. Jednakże, chociaż maksymalna rozpiętość czasowa w przypadku ekspozycji objętych wyłączeniem trwa do końca następnego dnia roboczego, CEBS oczekuje, że zostanie ona niezwłocznie obniżona do poziomu poniżej limitu LE, czyli najszybciej jak to możliwe w następnym dniu roboczym.

---

² Bez względu na metodę zastosowaną do określenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w przypadku "ekspozycji wobec instytucji" przez instytucję, która dywersyfikuje swoje ekspozycje.

Artykuł 106 (2) (c) CRD odnosi się do „ekspozycji wynikających z działalności klienta”, a nie sald rachunku. Saldo rachunku kontrahenta na koniec dnia („ekspozycja zagregowana”) jest wynikiem różnych działań wielu klientów w ciągu dnia, prowadząc do powstania „pojedynczych ekspozycji”. Dlatego też, nawet jeżeli saldo na rachunku w kolejnych dniach („ekspozycja zagregowana”) może być powyżej limitu dużych zaangażowań, nie oznacza to automatycznie, że nie jest ono objęte wyłączeniem z powodu warunku C.

Zabezpieczenie gotówkowe, o którym mowa powyżej w punkcie B. 2. (b), jest objęte wyłączeniem, pod warunkiem, że nie ma wymogu utrzymania go przez określony lub minimalny okres przekraczający następny dzień roboczy.

20. Instytucje powinny wprowadzić szczegółowe procedury i mechanizmy kontroli w celu odpowiedniego zapewnienia, że powyższe warunki od A. do C. zostały spełnione. W szczególności, instytucje muszą być w stanie wykazać, że ekspozycje objęte wyłączeniami zgodnie z art 106 (2) (c) CRD powstały w wyniku działalności klienta.

IV. Wytyczne w sprawie artykułu 106 (2) (d) CRD

21. Ponieważ świadczenie usług płatniczych jest stosunkiem bilateralnym, dalsze wyłączenia z systemu dużych zaangażowań dotyczą ekspozycji w danym dniu rozliczeniowym (intra-day) wobec instytucji świadczących usługi związane z transferem środków pieniężnych, tj. w przeciwieństwie do wyłączeń na mocy art. 106 (2) (c) CRD, art. 106 (2) (d) CRD odnosi się do ekspozycji wobec dostawców takich usług.
22. Warunki konieczne do spełnienia: Aby zostać uprawnionym do wyłączenia na mocy art. 106 (2) (d) CRD, ekspozycje muszą spełniać wszystkie 3 warunki: A) ekspozycja wynika ze świadczenia usług określonego rodzaju, B) ekspozycja jest ekspozycją wobec określonych dostawców usług C) ekspozycja jest ekspozycją typu intra-day.
  - A. Rodzaje usług: Artykuł 106 (2) (d) CRD zawiera listę ekspozycji objętych wyłączeniami: ekspozycje wynikające ze świadczenia usług transferu środków pieniężnych, w tym wykonywania usług płatniczych, rozliczeniowych i rozrachunkowych w każdej walucie i usług świadczonych przez banki korespondentów. Ekspozycje te są objęte wyłączeniami, niezależnie od pochodzenia ekspozycji (tj. mogą być wynikiem przepływu środków pieniężnych z transakcji na instrumentach finansowych, płatności za zakup, zwykłych transferów pieniężnych pomiędzy rachunkami, itp.) lub sposobów płatności (transfer środków pieniężnych, rozliczenie czeku, polecenie zapłaty, itp.).
  - B. Określeni dostawcy usług: Wyłączenie jest ograniczone do ekspozycji wobec instytucji świadczących usługi wymienione w punkcie A. Jednakże tacy dostawcy usług nie muszą być instytucjami płatniczymi w rozumieniu dyrektywy w sprawie usług płatniczych (dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE Tekst mający znaczenie dla EOG) ani też nie jest konieczne, aby usługi wymienione w punkcie A. stanowiły dominującą część oferowanych usług. W każdym przypadku, dostawcy usług muszą podlegać ostrożnościowemu lub rynkowemu nadzorowi bądź nadzorowi państwa członkowskiego lub za pośrednictwem prawodawstwa, które zostało uznane za równoważne wobec prawa wspólnotowego.
  - C. Ekspozycje krótkoterminowe (intra-day): Tylko ekspozycje, które zostały obniżone poniżej LE w tym samym dniu roboczym, są objęte wyłączeniami w ramach artykułu 106 (2) (d) CRD, tj. instytucja sprawozdająca musi obniżyć ekspozycję do poziomu poniżej limitu LE przed końcem dnia roboczego. W przeciwnym razie, ekspozycja nie podlega wyłączeniu z systemu LE i dochodzi do przekroczenia limitu, które musi być zaraportowane. Jednakże, chociaż maksymalna rozpiętość czasowa w przypadku ekspozycji objętych wyłączeniem trwa do końca dnia roboczego, CEBS oczekuje, że zostanie ona niezwłocznie

obniżona do poziomu poniżej limitu LE, czyli najszybciej jak to możliwe w danym dniu roboczym.

23. Instytucje powinny wprowadzić szczegółowe procedury i mechanizmy kontrolne w celu odpowiedniego zapewnienia, że powyższe warunki od A. do C. zostały spełnione.

ZAŁĄCZNIK I: Wymogi CRD

Punkt 22 dyrektywy 2009/111/WE (CRD II):

„[...] Ponadto ekspozycje wyjątkowo krótkoterminowe związane z transferem środków pieniężnych, w tym z wykonywaniem usług płatniczych, rozrachunkowych, rozliczeniowych i powierniczych dla klientów, podlegają wyłączeniu w celu ułatwienia sprawnego funkcjonowania rynków finansowych i odnośnej infrastruktury. Usługi takie obejmują na przykład przeprowadzanie rozrachunku i rozliczenia środków pieniężnych oraz podobne operacje ułatwiające rozliczenie. Powiązane ekspozycje obejmują ekspozycje, których instytucja kredytowa może nie być w stanie przewidzieć, a w związku z tym nie może ich w pełni kontrolować, między innymi salda na rachunkach międzybankowych wynikające z płatności klienta, w tym naliczane bądź pobierane opłaty i odsetki oraz inne płatności za usługi dla klientów, a także przekazane i otrzymane zabezpieczenie.”

Artykuł 106 (2) dyrektywy 2006/48/WE, zmienionej:

„Ekspozycje nie obejmują żadnej z następujących pozycji: [...]

c) w przypadku świadczenia klientom usług transferu środków pieniężnych, łącznie z usługami realizacji zleceń dokonania płatności, rozrachunku i rozliczeń we wszystkich walutach i bankowości korespondencyjnej lub usług w zakresie rozliczeń, rozrachunków i przechowywania instrumentów finansowych, opóźnione wpływy w formie finansowania i inne ekspozycje wynikające z działalności klienta, które trwają nie dłużej niż do następnego dnia roboczego; lub

d) w przypadku świadczenia usług transferu środków pieniężnych, łącznie z realizacją zleceń dokonania płatności, usług w zakresie rozrachunków i rozliczeń we wszystkich walutach oraz usług bankowości korespondencyjnej: ekspozycje w ciągu dnia wobec instytucji świadczących te usługi.

Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego określa wytyczne w celu poprawy konwergencji praktyk nadzorczych przy stosowaniu wyłączeń zawartych w lit. c) i d).”;